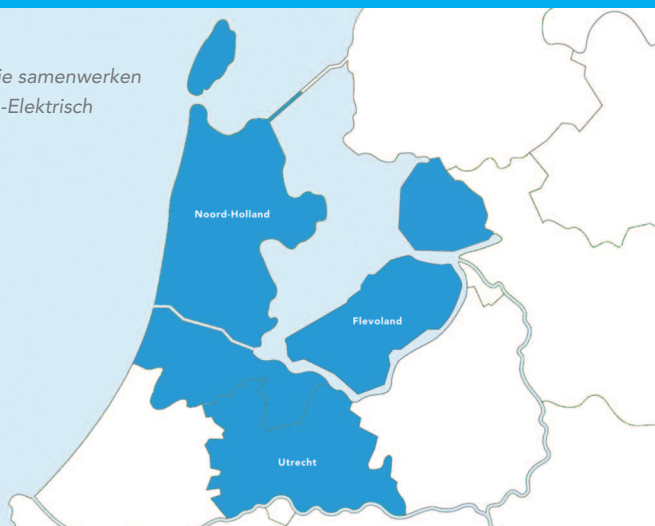

Provincies die samenwerken
binnen MRA-Elektrisch

Doorrekening cijfers naar lokaal
niveau geeft gemeenten houvast

MRA-Elektrisch is een samenwerkingsproject van de overheden in de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht. Doel is het gebruik van elektrisch vervoer te stimuleren om daarmee beleidsdoelen rond luchtkwaliteit en klimaat te realiseren. Sinds 2012 ondersteunt het projectbureau het elektrisch rijden door het plaatsen en beheren van laadinfrastructuur in gemeenten. Ook fungeert het bureau als initiator en aanjager van projecten met elektrische voertuigen.

Het [werkprogramma 2019](#) laat zien hoe MRA-Elektrisch haar beleidsdoelen realiseert. In deze monitor informeren wij u graag over de ontwikkelingen in het derde kwartaal van 2019.

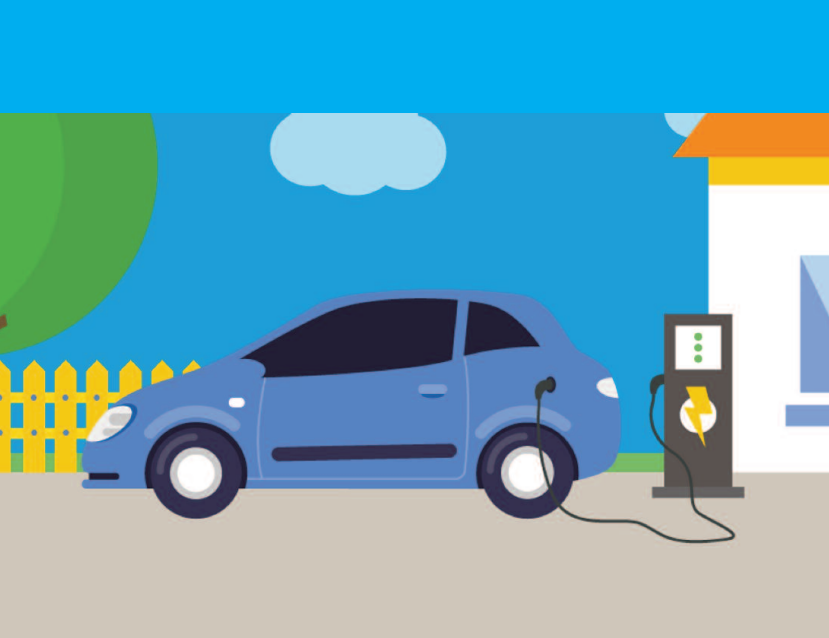
• Hoeveel publieke laadpalen zijn er in uw gemeente nodig?

Elke nieuw verkochte auto in 2030 elektrisch. Daar zetten we op in met het klimaat-akkoord. Het aantal laadpalen moet meegroeien met het aantal elektrische auto's dat de weg opgaat. Landelijk zijn er in 2030 naar verwachting twee miljoen elektrische auto's, waarvoor 200.000 publieke oplaadpalen nodig zijn. Maar voor welke opgave staan de gemeenten? MRA-Elektrisch rekende het uit.

Gemeenten willen graag weten hoeveel publieke laadpunten er in 2030 binnen hun eigen gemeentegrenzen nodig zijn, zodat ze zich op de benodigde opschaling kunnen voorbereiden. MRA-Elektrisch rekende dit voor alle 79 gemeenten in haar werkgebied uit. De vertaalslag naar lokaal niveau is gemaakt aan de hand van demografische cijfers van het CBS: het aantal inwoners ouder dan 20 jaar.

Voor [iedere gemeente](#) is het benodigde aantal laadpunten in 2020, 2025 en 2030 berekend. Dat geeft houvast en is een goed vertrekpunt voor beleid. Pieter Looijestijn, die de berekening maakte, wijst wel op twee belangrijke aandachtspunten. "Ten eerste heeft de regering de maatregelen voor elektrisch vervoer bij de afronding van het klimaatakkoord afgezwakt, wat kan betekenen dat de groei misschien iets minder snel gaat. Ten tweede raden wij gemeenten af om 'blind' laadpalen te gaan plaatsen om de doelstelling te halen. Veel beter is het om de uitrol van het publieke laadnetwerk gelijke tred te laten houden met het aantal elektrische auto's op de weg. Blijf kijken wat er gebeurt, zodat de e-rijder altijd goed wordt gefaciliteerd en het netwerk goed gebruikt. En voorkom dat er laadpalen worden geplaatst die niet worden gebruikt."

Vragen, advies of ondersteuning voor de uitrol van de publieke laadinfrastructuur in uw gemeente? Neem contact op met [Pieter Looijestijn](#).

*De focus ligt op de uitrol van
een publiek laadnetwerk*

• Handige tool voor EV-beleid

Steeds meer gemeenten willen aan de slag met elektrisch rijden. Maar hoe geven we vorm aan het EV-beleid? In [Beleidsadvies Elektrisch Vervoer](#) heeft MRA-Elektrisch het op een rijtje gezet. Een stappenplan met veel do's en don'ts voor een praktisch beleid.

Naast informatie over de ontwikkelingen op regionaal en nationaal niveau bevat de handleiding advies over strategische, ruimtelijke en operationele vraagstukken. Met bewezen criteria en handige checklists.

Focus op laadinfrastructuur

In het advies ligt de focus op de uitrol van een publiek laadnetwerk, want daar ligt bij uitstek een taak voor gemeenten. Iedereen die geen eigen oprit heeft (ongeveer 70% van de toekomstige elektrische rijders), is afhankelijk van laden op straat. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de openbare ruimte en dus is het logisch dat zij de regie pakken. Een betrouwbaar publiek laadnetwerk met voldoende laadpalen is belangrijk om het elektrisch rijden te stimuleren en tot een succes te maken.

Nationale Agenda Laadinfrastructuur

Het beleidsadvies sluit aan bij de doelstellingen van de Nationale Agenda Laadinfrastructuur om op regionaal of lokaal niveau EV-beleid vast te stellen. Het advies is toegespitst op gemeenten in het werkgebied van MRA-Elektrisch: de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht. Voor gemeenten in andere delen van het land is het raadzaam ook de Handreiking Visie en Beleid Laadinfrastructuur van het Nationale Kennisplatform Laadinfrastructuur (NKL) te raadplegen. Die verschijnt binnenkort.

Kennisdelen loont

MRA-E ondersteunt de groei van het elektrisch rijden sinds 2012. Zo is in de drie provincies waar MRA-E actief is een modern laadnetwerk met al 4000 laadpunten aangelegd. Voor de gemeenten die meedoen organiseert MRA-E aanbestedingen, brengt MRA-E middelen bijeen en beheert de contracten. Vanuit de filosofie dat kennisdelen loont en het elektrisch rijden vooruithelpt, deelt MRA-E de opgedane kennis en ervaring graag. De [helpdesk](#) en het [MRA-E portaal](#) dragen bij aan de versnelling van het aanvraag- en realisatieproces en voorzien gemeenten van actuele informatie. Het [Beleidsadvies Elektrisch Vervoer](#) past hier ook bij.

MRA-Elektrisch organiseert onafhankelijk advies

• Subsidie voor slim laadplein bij Deudekom

MRA-Elektrisch en distributiebedrijf Deudekom werken al geruime tijd samen om het elektrisch vervoer te stimuleren. Bij de logistiek dienstverlener in Duivendrecht komt nu een slim laadplein. Hiervoor heeft de Rijksoverheid circa 150.000 euro subsidie toegekend.

Deudekom zorgt al langer voor schone stadsdistributie. Op haar hub aan de rand van de stad laadt de logistiek dienstverlener goederen vanuit grote dieselvrachtwagens over in kleinere elektrische vrachtwagens. Die leveren de bestellingen af bij de klanten in de stad. Goederen van verschillende leveranciers worden gebundeld en zoveel mogelijk in één keer bezorgd. Dat is wel zo efficiënt, zorgt voor minder verkeer in de stad en levert extra milieuwinst op.

Interessante testcase

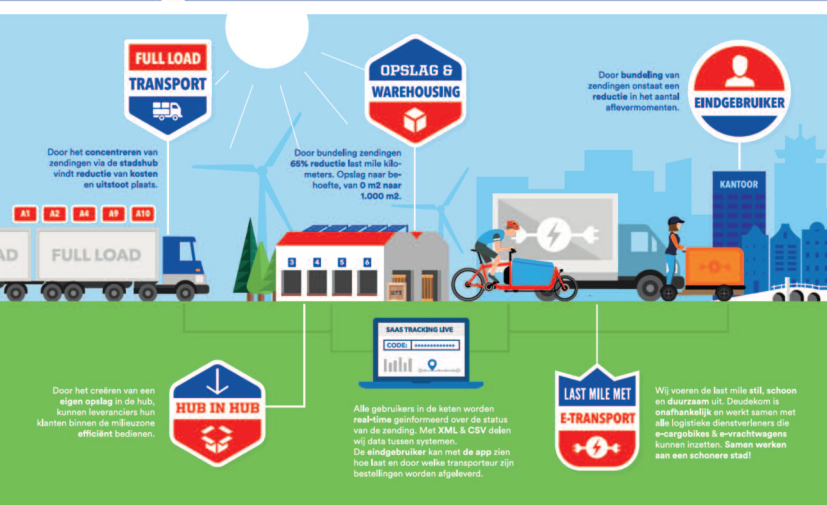
De elektrische vrachtwagens van Deudekom laden zoveel mogelijk met groene stroom; in de toekomst mogelijk zelfs met lokaal opgewekte zonne-energie. Dankzij de subsidie komt er nu een laadplein met een Battery Energy Storage System, een groot batterijenpakket dat stroom kan bufferen. Een goede laadvoorziening is een belangrijke voorwaarde om zero emissie stadslogistiek te kunnen laten groeien. Groot voordeel van het batterijenpakket is dat dit de uitbreiding van de elektrische vloot gemakkelijker maakt. Een tijdrovende verzwaring van de netaansluiting is niet meer nodig, en de uitbreiding daardoor niet langer afhankelijk van de netbeheerder. Deudekom heeft al drie elektrische vrachtwagens besteld om de bestaande vloot uit te breiden.

MRA-Elektrisch organiseert onafhankelijk advies en zorgt ervoor dat de elektrische vloot en de laadinfrastructuur goed op elkaar zijn afgestemd. Voor Deudekom, de gemeente Ouder-Amstel en MRA-E is dit een interessante testcase om te ontdekken én te demonstreren wat er bij het laden van een elektrische vloot allemaal komt kijken. Dat het laadplein ook (gecontroleerd) toegankelijk is voor derden, maakt de testcase extra interessant. Bovendien wordt het laadplein technisch ingericht voor slim laden en V2G, zodat ook daar in de toekomst ervaring mee kan worden opgedaan.

Ook subsidie voor Lelystad en Zeist

De subsidie voor het laadplein van Deudekom is toegekend vanuit [Klimaatenvoloppe 2019](#), waarmee het Rijk een impuls geeft aan de transitie naar een klimaatneutrale en circulaire economie. Ook Mijndomein en de gemeenten Zeist en Lelystad kregen subsidie, waarmee van harte gefeliciteerd!

DEUDEKOM DE VOORDELEN VAN SCHONE & DUURZAME STADSDISTRIBUTIE

• MRA-Elektrisch bij BNR Nieuwsradio

Op 30 augustus had Maarten Linnenkamp een telefonisch interview in het BNR-programma De Ochtendspits. Het onderwerp: Stroomverbruik elektrische auto's groeit als kool; aantal laadpalen blijft achter. Natuurlijk had de programmamanager van MRA-Elektrisch hier een goed verhaal over. Gemist? Dan kunt u het fragment [hier](#) naluisteren.

• EVdata.nl nu ook op smartphone en tablet

De website [EVdata.nl](#) die MRA-Elektrisch en de G4-steden in februari lanceerden, is nu ook beschikbaar voor de smartphone en tablet. Dat is wel zo handig, want veel beleidsmakers, marktpartijen, wetenschappers en journalisten gebruiken EVdata.nl regelmatig.

EVdata.nl laat de ontwikkeling en de actuele stand van het elektrisch laden in Nederland zien. De cijfers zijn gebaseerd op de harde data van de openbare laadpunten in MRA-E-gebied en de G4-steden Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Den Haag. Samen gaat het om meer dan 11.000 laadpunten, ofwel minstens 65% van alle openbare laadpalen in ons land. Een handige site dus om de ontwikkeling van het elektrisch rijden op de voet te volgen én te sturen!

• Nieuwe brochures MRA-Elektrisch zijn uit!

Precies weten wat MRA-Elektrisch allemaal doet? MRA-E heeft nieuwe brochures gemaakt. Benieuwd? De brochures zijn er in twee talen en ze zijn digitaal beschikbaar. Download de brochure in het [Nederlands](#) of het [Engels](#).

E-rijders: wat betaal ik en hoe is die prijs opgebouwd?

• **Mystery charger test laadnetwerk**

Wie in de supermarkt naar de kassabon vraagt en dan alleen een bon krijgt met het totaalbedrag, kijkt waarschijnlijk raar op. Toch is dit wat elektrische rijders nog kan overkomen. Samen met de Hogeschool van Amsterdam (HvA) is MRA-Elektrisch een onderzoek gestart naar prijs transparantie voor de e-rijder. De eerste resultaten laten zien dat er nog veel te winnen valt.

Zoals mystery shoppers de dienstverlening in winkels en restaurants testen, zo heeft een mystery charger met een elektrische auto 39 laadpalen bezocht. Het onderzoek vond plaats in MRA-E-gebied (80 gemeenten in de provincies Noord-Holland, Utrecht en Flevoland) en is de opmaat naar een periodieke monitor. Bij de laadpalen is ook gekeken naar de informatievoorziening, de kwaliteit van de locatie en de laadsnelheid.

Punt aan de horizon

Zoals iedere consument willen e-rijders graag weten waar ze aan toe zijn: wat betaal ik en hoe is die prijs opgebouwd? Klopt wat mij wordt beloofd met de factuur? Dat dit helder is, is een belangrijke succesfactor voor het elektrisch rijden. Wie een stad binnenrijdt, moet op zijn navigatiescherm direct kunnen zien waar een laadpaal staat, of die beschikbaar is, met welk vermogen er kan worden geladen en hoeveel dat kost. Dat is het punt aan de horizon waar we naartoe werken. MRA-Elektrisch participeert hiervoor onder meer in IDACS, dat op landelijk niveau **National Access Points** ontwikkelt. Ook is MRA-E partner in het Europese project **evRoaming4EU**, waarin het Open Charge Point Interface protocol (OCPI) wordt ontwikkeld en geïmplementeerd. OCPI verbetert de toegang tot de laadpaal en vergemakkelijkt de data-uitwisseling tussen serviceproviders en laadpaaloperators. Daarmee is het dé sleutel voor een optimale informatievoorziening van de elektrische rijder.

Aanknopingspunten voor verbetering

De uitkomsten van het onderzoek laten zien dat de inzet van een mystery charger goede aanknopingspunten voor verbetering kan opleveren. De facturen die de mystery charger voor de laadsessies ontving, kwamen zowel qua prijs als qua prijsinformatie niet altijd overeen met wat verwacht werd. Ook in de laadsnelheden was variatie te zien. MRA-Elektrisch en de HvA willen het vervolgonderzoek dan ook verdiepen en verbreden. Bent u een belanghebbende zoals een e-rijder, werkgever, gemeente of exploitant van een parkeergarage die in laadinfrastructuur heeft geïnvesteerd, en wilt u meedoen met het onderzoek? Neem dan contact op met **Pieter Looijestijn**.

Elektrische deelauto's in Waterland laden met duurzame stroom uit de regio

• Elektrisch autodeelproject? MRA-Elektrisch helpt

Autodelen is in opkomst. Steeds meer mensen kiezen voor de flexibiliteit van een deelauto. Nieuwe technologie maakt het deelautogebruik eenvoudiger, terwijl de toenemende parkeerdruk in binnensteden autobezit juist minder aantrekkelijk maakt. MRA-Elektrisch speelt in op deze trend en stimuleert het elektrisch autodelen.

Voor gemeenten zijn elektrische autodeelprojecten een goede mogelijkheid om werk te maken van de energietransitie en klimaatdoelstellingen te realiseren. Eén deelauto vervangt circa tien eigen auto's. Bovendien gaan automobilisten die overstappen op een deelauto meestal minder rijden. Helemaal interessant wordt het als de elektrische deelauto's gaan rijden op lokaal opgewekte zonne- of windenergie.

Inspirerende voorbeelden

Goed voorbeeld van de potentie die een elektrisch autodeelproject heeft, is het elektrisch **autodeelproject van stichting Duurzaam Waterland**. Dat ging begin 2018 met steun van MRA-E van start. In anderhalf jaar tijd groeide het van twee naar zeven deelauto's en ruim tweehonderd gebruikers. Daarmee bewijst dit project dat de deelauto niet alleen geschikt is voor drukke binnensteden, maar juist ook in kleinere plaatsen een waardevolle mobiliteitsoplossing kan zijn.

Ook op andere plekken in de regio zijn inmiddels elektrische deelauto's beschikbaar, zoals die van **HET** in Hilversum, **iZoof** in Haarlem en **We Drive Solar** in Utrecht. Projecten als deze laten zien wat wel en niet werkt, en leveren inspiratie voor nieuwe initiatieven. MRA-E onderhoudt nauw contact met deze autodeelprojecten, biedt waar mogelijk ondersteuning en verzamelt de opgedane kennis en ervaring.

Wat kan MRA-Elektrisch voor u doen?

MRA-E helpt bestaande autodeelprojecten in de regio om door te groeien naar een groter aantal gebruikers of goede laadplekken in de wijk. Even graag adviseert MRA-E gemeenten die willen beginnen met een elektrisch autodeelproject. Zo'n project stelt gemeenten vaak voor veel vragen. Welke rol moet de gemeente vervullen? Welke beleidskeuzes maken we ten aanzien van het parkeren? Welke deelauto-aanbieders zijn er en hoe interesseren we hen voor onze gemeente? Wat gaat het allemaal kosten en welke inwoners gaan de deelauto's gebruiken? MRA-E kan hiervoor putten uit ervaring en goede contacten met bijvoorbeeld deelauto-aanbieders en laadpaalleveranciers. Dat scheelt, want zo hoeven gemeenten niet zelf het wiel uit te vinden. MRA-E helpt u snel op weg!

Advies of ondersteuning voor uw elektrische deelauto-initiatief?

Neem contact op met **Joost de Jong**.

• Wie doet wat?

MRA-E-helpdesk

Heeft u vragen over het plaatsen van laadpalen?

Neem contact op met de contactpersoon voor uw regio :

Provincie Noord-Holland Eric Heeremans e.heeremans@mrae.nl

Provincie Flevoland Jorinde de Wit j.dewit@mrae.nl

Provincie Utrecht Luz Meijer l.meijer@mrae.nl

Communicatie

Erika van der Velde vervangt Corinne Poort, die met zwangerschapsverlof is.

Naar verwachting is zij in januari 2020 weer terug.

Benieuwd wie er nog meer bij MRA-E werken? Lees [hier](#) over alle collega's in ons team.

*Heeft u vragen of opmerkingen over deze kwartaalmonitor?
Neem dan gerust contact op met:*

Maarten Linnenkamp
Projectmanager MRA-Elektrisch

m.linnenkamp@mrae.nl
+31 (0)6 52 52 40 31

Valkenburgerstraat 218
1011 ND Amsterdam

www.mrae.nl
twitter.com/mraelektrisch

